

God indledning, der fører læseren ind i kronikkens overordnede emne.
Dækkende redegørelse.
Systematisk karakteristik, der ikke fremstår opremsende.
Nuanceret og engageret diskussion, der imidlertid burde have været inddelt i flere afsnit.
Sikker danskfaglighed (viden, begrebsbrug, genresikkerhed).
Sammenhængende og præcist sprog.

Identitet og digital kommunikation

Vi lever i et internetomsluttet samfund, hvor vi hele tiden er online og tilgængelige. Mængden af smartphones på perronerne og restauranterne stiger støt, som årene går, og mange er efterhånden blevet afhængige af hele tiden at udstille deres liv på diverse sociale medier. Men hvordan skal denne udvikling anskues? Kan vi som moderne mennesker navigere i denne digitaliserede verden, eller mister vi fodfæstet og evnen til at leve i nuet? Internettets effekt på mennesket er emnet, som kronikken "Alle taler – ingen lytter" af den danske forfatter Jacob Rosendal arbejder med. Rosendal påstår, at mennesket lider under en konstant trang til at iscenesætte sig selv, og at dette ikke er en positiv udvikling. Men hvor skal vi finde ly, når kravene regner ned over os? Kronikken er udgivet i Berlingske den 27. maj 2014.

Hovedsynspunktet i Jacob Rosendals kronik "Alle taler – ingen lytter" er, at det moderne menneske har en konstant trang til at kommunikere og fremstille sig selv på internettet. Skribenten argumenterer for, at vi i det moderne samfund har muligheden for at redigere vores liv, som vi ønsker det, fordi vi, ifølge Rosendal, selektivt kan vælge og fravælge, hvad og hvem vi beskæftiger os med. Tekstens gennemgående tema er, at denne trang til kommunikation og selvfremstilling efter skribentens mening ikke nødvendigvis er sund for mennesket. Rosendals væsentligste begrundelse for dette er, at det som menneske er svært hele tiden at være på. Skribenten påpeger, at vi i dag lever et liv, hvor man, ifølge Rosendal, konstant er i kommunikation med andre. Rosendal fremstiller den påstand, at internettet altid er tilstedeværende, og han påstår derfor, at mennesket hele tiden er i gang med en proces, og at man derfor aldrig rigtig har ro. I tråd hermed hævder han, at denne konstante aktivitet er blevet en selvfølge i det moderne liv. Skribenten konkluderer, at den totale tilstedeværelse af internettet har konsekvensen, at mennesket, efter Rosendals mening, kæmper for at være i kontrol. Skribenten fremstiller en påstand om, at denne kamp kommer til udtryk igennem selvfremstilling og selvredigering. Han påstår, at internettet anvendes som en montre, hvor det moderne menneske har muligheden for at redigere sig selv, således at man fremtræder som ønsket. Teksten pointerer, at mennesket ved hjælp af selvfremstillingen kommunikerer det ud, som det mener verden skal vide, og ifølge skribenten bunder denne form for selvfremstilling i, at man forsøger at holde kontrol i en kaotisk verden. Dette kaos er efter skribentens mening affødt af livet i konstant proces, og han konkluderer derfor, at kunst kan hjælpe det moderne menneske. Skribentens væsentligste begrundelse for dette er, at kunst kræver koncentration og fordybelse, som Rosendal pointerer står i skarp kontrast til internettets påvirkning på samfundet. Internettets indvirke på samfundet ender nemlig, ifølge Rosendal, ofte ud i iscenesættelse og selvoptagethed. Ydermere påpeger teksten, at kunst kan give mennesket en ramme i en tid, hvor meget efter skribentens mening har en flyvsk karakter. Tekstens vigtigste problemstilling består altså i, at de digitale tendenser ikke er sunde for mennesket, og skribentens vigtigste påstand bliver, at kunsten kan udfordre denne udvikling.

I sin argumentation er Rosendal meget velargumenterende. Når skribenten påstår, at kommunikation er blevet en væsentlig del af det moderne liv, så anvender han et eksempel fra sin egen tilværelse som belæg:

”Når min datter ikke kan sove, kommer hun ned i stuen og falder i søvn i sin mors arme, mens min kone i øvrigt er på nettet. Som far tænker jeg så, at det oplagte selvfølgelig er at tage et billede af de to for derefter at smække det på som en statusopdatering. Jeg har det som mange andre: Kommunikation er blevet en trang.”

I dette citat opstiller skribenten et scenarie: en moderne familie, hvis liv er under konstant påvirkning af internettet. Dette scenarie har karakter af et belæg, idet det viser, hvordan skribentens eget liv er underlagt internettet, hvilket jo netop er den tendens, som kronikken beskriver. Ved at anvende et sådant scenarie i stedet for eksempelvis statistikker skaber skribenten desuden et specielt forhold imellem læseren og ham selv. Situationen er én, som man højest sandsynligt finder i mange moderne hjem, og derfor kan mange læsere relatere til det. Scenariet får derfor form af en hjemmel, idet det skaber en identificering imellem læseren og påstanden om, at kommunikation er blevet en væsentlig faktor i det moderne liv. Ligeså viser skribenten sin veldisponeret argumentation, idet han argumenterer for, at kunsten kan spille en afgørende rolle i samfundet. Her opstiller han forskellige faktorer, som taler for, at kunsten kan hjælpe mennesket. På denne måde undgår han at blive ensrettet i sine påstande men kommer i stedet rundt om flere aspekter. Dette kommer også til udtryk igennem brug af gendrivelses: ”At kommunikation er blevet en værdi og et mål i sig selv, er ikke nødvendigvis dårligt. På en måde er det prisværdigt. Kommunikation skaber kontakt.” Her ses det, hvordan skribenten gendriver eventuelle argumenter imod ham ved at påpege, at han godt er klar over, at kommunikation også kan have positive karaktertræk.

I sin argumentation skaber Rosendal to rum: Det hvor kunsten hersker, og det hvor de digitale medier hersker. Sprogbruget omkring de to rum er meget forskelligt, hvilket betyder, at man som læser oplever to modsatte verdener. Når skribenten omtaler rummet med de digitale medier, anvendes der ord som *trang*, *selvfremstilling*, *afgivelse af kontrol*, *grænseløst arbejde* og *kamp*. Disse ord har negative konnotationer, og ved at anvende dette sprogbrug skaber skribenten altså en negativ forbindelse til den digitaliserede verden. Som modsætning til dette står sprogbruget omkring kunsten. Her anvender skribenten ord som *fantastisk*, *pause*, *sandhed* og *koncentration*. Her oplever vi som læsere en positiv diskurs, og Rosendal formår derfor at skabe et skel imellem de to rum, han stiller op i kronikken. Det er også i mødet mellem disse to rum, at Rosendals sprogbrug får en mere hård karakter: ”Fordi kunst foregår i en udveksling, har det moderne koncertpublikum, der forsøger at fastholde oplevelsen med smartphones, misforstået alt. Den adfærd er dum og tom.” Her lader skribenten de to verdener mødes, og i dette møde skabes en negativt ladet situation. Skribenten bliver postulerende i sit sprogbrug, og sproget bliver ligeså hårdt og en anelse fordømmende. Dette understreger det store skel imellem skribentens to rum, idet mødet mellem dem bliver beskrevet som havende

kritisabel karakter. I dette møde anvender Rosendal ydermere Sisyfos-myten som perspektivering til det moderne liv. Det er en gennemgående tendens hele kronikken igennem, at skribenten anvender referencer til filosoffer, blandt andet nævnes Aristoteles også. Ved at skabe en sådan referenceramme viser Rosendal sig som en intellektuel skribent, og desuden giver det kronikken et højt abstraktionsniveau. Skribenten henvender sig til den mere veluddannede del af befolkningen, hvilket også kommer til udtryk i følgende citat: ”Jeg kommunikerer, altså er jeg, er den moderne selvforståelse.” Her leger skribenten med ordene, idet han henviser til det kendte citat: ”Jeg tænker, altså er jeg”. Ironien er kun synlig, hvis man kender til det oprindelige citat, og det tydeliggøres derfor, at Rosendal henvender sig til en modtagergruppe, som tilhører den veluddannede del af befolkningen.

Kronikken ”Alle taler – ingen lytter” rejser en problemstilling om, at det moderne menneske lider af en konstant trang til kommunikation og selviscenesættelse, og at dette er en negativ udvikling for mennesket selv. Netop denne udvikling kan være værd at diskutere, fordi dette emne er identificerbart for mange mennesker. Udviklingen kan ses overalt: Når du står på perronen og venter på dit tog, og du i et splitsekund pludselig indser, at ingen kigger på hinanden; alle har næsen dybt begravet i deres smartphones, og de ænser ikke verden omkring dem. Eller når man ser par på restauranter, som har travlt med alt muligt andet på de sociale medier og derfor glemmer at tale med hinanden. Internettet er overalt omkring os, men er dette nødvendigvis en dårlig tendens? På den ene side vil mange påstå, at internettet og de sociale medier giver os uanede af muligheder. Du bliver hele tiden holdt i gang og har muligheden for at følge med i alt, som du finder relevant. Vi kan hele tiden være til at komme i kontakt med, hvis der sker noget vigtigt, og vi kan kommunikere med mennesker på den anden side af jorden. Pointerne er mange. Men hvis man anskuer sagen fra en anden vinkel, kan man tage netop de samme pointer og argumentere for, at de har negative konsekvenser frem for positive. Stigende stress indenfor ungdommen viser, at mennesket måske ikke er skabt til at være i gang hele tiden, og måske ville det være sundt for os, hvis vores chef ikke hele tiden kunne komme i kontakt med os og tillægge os nye arbejdsopgaver. Og ligeså kan man indvende med spørgsmålet: Hvad nu hvis det er vigtigere, at du kommunikerer med mennesket lige foran dig frem for dem på den anden side af jorden? Skribenten i ”Alle taler – ingen lytter”, argumentere for, at vi anvender medierne til kommunikation. Men når jeg kigger mig omkring, så kan det nogle gange virke som om, vi aldrig rigtig snakker sammen. Vi finder det mere spændende at fordybe os i modeller på instagram end at tale med manden, som sidder ved siden af dig i bussen. Kommunikation er et vidt begreb. I nutidens samfund kommunikerer vi på en stor sendeflade; vi deler billeder og opdateringer som tusindvis af mennesker kan følge med i. Som Rosendal beskriver det, så er denne iscenesættelse af sig selv blevet en mani for mange mennesker, nogle er ligefrem afhængige af det. Men problemet er bare, at denne form for kommunikation er ødelæggende for de andre former. Netop fordi vi som mennesker hele tiden er optaget af at sætte os selv til skue på sociale medier, så glemmer vi at kigge op og være tilstedeværende i den verden, som omgiver os lige nu og her. Igennem mobilen og internettet er

der mange, som befinder sig i en digital parallelverden, og på den måde lever vi efterhånden nærmest i en tilstand af dualisme; der findes den digitale verden, og så findes der realiteternes verden. Men netop denne dualisme gør, at vi som mennesker har svært ved at blive tilfredse, på samme måde som nyplatonisterne i romantikken havde. Det moderne menneske lider af en art eros; vi har en længsel efter den perfekte, finpudse digitale verden. Vi opnår den ideelle tilstand blot for et split sekund, idet vi gennemgår vores polerede og redigerede facebook-profil, men vi oplever hurtigt derefter faldet ned til realiteternes verden, idet vi støder ind i en hjemløs på perronen, fordi vi havde så travlt med at hæve os over det trivielle. Mange vil mene, at internettet netop skaber en verden, som afholder os fra at være tilstede i nuet. Vi er hele tiden i gang, og det kræves, at vi kan holde alle boldene i luften hele tiden. Det er netop denne tendens, som Erlend Loe tager afstand til i sin roman "Doppler". "Doppler" handler om manden af samme navn, som forlader hus, kone og børn for at bo ude i skoven med en elg. Han blev træt af et kompetencekrævende samfund og flytter derfor ud, hvor kun nuet er til stede. Ingen planlægning, ingen digitale medier man skal forholde sig til. Blot ham selv, skoven og en elgkalv. Og kunne vi ikke alle sammen godt bruge det engang imellem? Dopplers tilfælde viser os, at man faktisk kan ende med at blive lykkeligere, når man pludselig opdager, at lykken kan findes i at snitte en totempæl i træ. Mange har netop brug for pausen, den pause, som Jacob Rosendal også beskriver i sin kronik. For ham findes pausen i kunsten – et sted, man kan fordybe sig og stoppe med at tænke så meget på sin egen selvfremsstilling. Men måske kunne pausen ligge i mennesket selv og ikke nødvendigvis i udefrakommende instanser. Hvis vi valgte at give afkald på noget så banalt som vores smartphone, så tror jeg, vi ville opleve en verden af lykkeligere mennesker. For pausen ville derved kunne findes i nærvær. Nærvær med dig selv, nærvær i nuet og nærvær med andre. Hvis man netop gav afkald på internettets konstante indflydelse på livet, så ville mange mene, at vi vil kunne blive bedre til at opleve verden, som den er, uden hele tiden at skulle have højere forventninger til alt det, vi foretager os. Såvel som vi kan lære noget af Doppler, så kan vi i dette tilfælde også lære noget af postmodernismens sansninger; vi skal gribe verdenen, som den er, fordi det er håbløst at lede efter en ny mening hele tiden. Vi skal omfavne kaosset omkring os og lære at finde mulighederne i stedet for at drømme et nyt form for kosmos, som måske er umuligt at indfri. Men denne omfavelse kan kun ske igennem nærvær, og dette nærvær bliver udslettet af den store hær af smartphones og deres konstante krav om tilgængelighed. Vi har en trang til kommunikation, ja, men det er kommunikation med alle andre end dem, som du kan se og røre i netop dette øjeblik. Mange ser ikke det, som er lige foran dem, fordi de har for travlt med at uploade et heftigt redigeret billede på de sociale medier. Og tænk hvilke muligheder, der går tabt i dette! Internettet er mulighedernes portal, men måske kan man finde lige det, man søger, hvis man blot lagde mobilen ned og skuede over menneskemængden. Måske opdager du noget nyt og måske ikke, men du finder i hvert fald aldrig ud af det, hvis du lader din længsel efter den digitaliserede superverden få overtaget.